

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

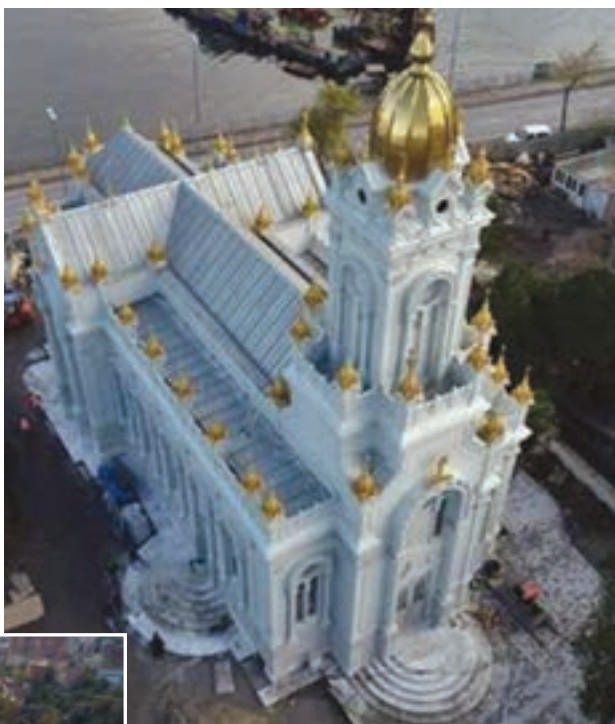
Брой 23 • год. ХСV • 8 декември 2017 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ВИЖТЕ ОТ ВЪЗДУХА ЖЕЛЯЗНАТА ЦЪРКВА „СВЕТИ СТЕФАН“ В ИСТАНБУЛ

Борисов и Ердоган откриват
реставрирания храм на 7 януари

Привършват ремонтните работи по цялостната реставрация на българската православна църква „Свети Стефан“ на брега на Златния рог в квартала Балат в Истанбул. Тържественото откриване на реставрирания храм, светиня на България, ще бъде на 7 януари 2018 г. Обновената църква ще бъде открита от министър-председателя на България Бойко Борисов и президента на Турция Реджеп Тайип Ердоган, а на тържеството се очаква да присъстват около хиляда гости от двете страни. Тук ще бъдат много представители на Съюза на тракийски-

те дружества в България. На терена на църквата все още не се допускат външни лица.

На 29 ноември т.г. тя бе заснета от въздуха. Снимките впечатляват с позлатения купол на Желязната църква, който се издига на височина 40 метра, блести на слънчевите лъчи и се виж-

да отдалеч. Специалистите отбелязват, че „Свети Стефан“ е единственият православен храм сред останалите църкви в Истанбул, който има позлатен купол. На снимките много ясно се вижда, че строителните работи са почти приключени, прави впечатление обновената конструкция. Теренът на църквата, където се намират гробовете на видни български възрожденци, се озеленява. След приключването на реставрационните дейности, които до края на декември ще бъдат изцяло завършени, уникалната българска църква ще си възвърне предишния блясък, отбелязват запознати с ремонта.

„Свети Стефан“ е на над 100 години и се смята за най-ценният паметник на българското историческо и културно наследство в Турция и изобщо зад граница.

До преди десетина години храмът буквално бе обречен заради корозията, обхванала желязната му конструкция, и се отваряше само в деня на патронния празник – Стефанов ден (на 27 декември), при това само за няколко часа поради риск от срутване. През 2011 г. по проект на Истанбулската голяма община започна реставрирането на Желязната църква в рамките на междуправителствено споразумение между България и Турция за взаимно опазване на паметниците на културата в двете страни.

Източници от канцеларията на президента Ердоган съобщиха, че за церемонията е поканен и руският държавен глава Владимир Путин, който заявил, че ако програмата му позволява, непременно ще се включи.

СПАСИТЕЛ НА ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ

135 ГОДИНИ
ОТ РОЖДЕНИЕТО
НА ВОЙВОДАТА
ДИМИТЪР МАДЖАРОВ

На стр. 4

Защо държавата мълчи?

Отговаряме на читателски писма

Неотдавна получихме писмо, под формата на „Обръщение към потомците на бежанците от Източна Тракия“, от г-н Атанас Димитров Чифудов от Стара Загора, потомък на тракийски българи. Неговият дядо Георги Кириаков Мерджанов е бил последният кмет на българите в Лозенград. В своето Обръщение, той поставя, освен частния въпрос за собственото си имуществено наследство, редица проблеми от общ, принципен характер, които в продължение на години е поставял пред държавни институции и органи, както и пред посолството на Република Турция в България, без да получи отговор. Оказва се, че текстът на Обръщението е изпращан до вестник „Тракия“ още през 2014 г., но по неизвестни за нас причини не е стигнал до редакцията. Въпреки това поднасяме своите извинения и, макар и поради редакционни ограничения, да не сме в състояние да публикуваме целия текст, с удоволствие вземаме отношение към основните тези на нашия читател.

Уважаеми господин Чифудов,

Въпреки променената през последните години ситуация, която внася нюанс на неопределеност в обявеното през 2014 г. от Жан-Клод Юнкер и Федерика Могерини намерение за възобновяване на преговорите с Турция за присъединяване към ЕС, сме склонни да се съгласим с изразеното от Вас мнение: „Нека да се водят преговори, нека и да влезе в ЕС Република Турция, но нека първо да си плати дълговете от милиарди долари, които дължи за насилственото прогонване на българите от земите им в Източна Тракия!“. Обещетяването на наследниците на бежанците от Източна Тракия и Мала Азия е, както знаете, централен въпрос в програмата и дейността на Съюза на Тракийските дружества. Той се съдържа във всички наши документи, позиции, обръщения към държавното ръководство и пр. Съвсем скоро, СТДБ изпрати писмо до министър-председателя, министъра на външните работи и министъра за българското председателство на ЕС с искане този проблем да бъде поставен в подходяща форма от наша страна по време на председателството ни на ЕС.

Някак си необяснимо звучи затова и не кореспондира със собствената Ви принципна постановка изявлението: „Имало някакви договори между Турция и България! Какви договорни отношения може да има между двете държави, след като имотите са частни? Ако са държавни, може да водиш каквито си искаш преговори и да подписваш договори, но... те са частни, на прокудените българи от земите им! Някой да е упълномощил държавното ръководство да води и сключва подобни договори от името на собствениците на тези имоти?“. С цялото ни уважение, но подобна теза не можем да приемем, ако правилно сме Ви разбрали, разбира се. Напротив, достойнството, правата и благополучието на всички български граждани и всеки отделен българин трябва да са предмет на грижа и защита от страна на българската държава, това е отговорност на нейното ръководство и то не трябва да бъде упълномощавано, а задължавано да брани техните интереси.

Макар и да противоречите на самия себе си, правилно отбелязвате по-нататък: „И ако все пак това стане Република Турция да влезе в ЕС, без да обезщети нас, потомците, за отнетите земи на нашите предци, това ще бъде най-голямото предателство от новата ни история на държавното ръководство на Република България!“. И сте прав да питате: „Защо и държава и народ мълчим?“. В това е разковничето – и държава, и народ в единство да защитаваме националния интерес и да отстояваме правата на българите. И ако има въпрос, по който СТДБ не „спи“, с каквото впечатление несправедливо сте останали, това е точно този. Затова подкрепяме напълно Вашия призив: „... трябва всички потомци на нашите предци да се обединим и заедно да започнем... съдебни действия. А влизането на Република Турция в ЕС да се обвърже с паричното обезщетение за имотите ни в Източна Тракия“.

Отец Боян Саръев: Винаги има опасност от радикализация, там където живеят мюсюлмански маси

С ма-сието на останалите кедонците православни църкви, сме един за да признаем за дъщерна Македонската държава. православна църква. Най-нор-Православната църква е малното отделена от държавата, е тяхната църква да се обърне към нашата Българска православна църква. Ние не можем да вземаме еднолично решение. Трябва да има мнението и съгла-

Това каза в предаването „Събуди се“ по Нова телевизия отец Боян Саръев.

Преди Коледа искам да кажа на целия български народ да търси царството божие. След това ще дойдат богатата трапеза и блягните. Когато слагаме на първо място царството божие и Господ Бог, нещата винаги се нареждат. Не

трябва да поставяме на първо място материалните облаги, а духовността. Смирението все повече става далечно понятие. Обществото е далеч е идеята, че трябва да решаваме всички проблеми с мир, смирение, кротко и с любов. Налага се агресията. Духовността и духовното осъществяват назад, а се налага грубостта и материално-

то“, разкри отец Саръев. „Винаги съществува опасност от радикализиране, там където живеят мюсюлмански маси. Ислямът е религия на агресията. Тя е възникнала така. В Родопите също живеем под такава угроза. Не мисля, че 10-15 мерки ще успеят да спрат радикализацията“, категоричен беше той.

ОБЩО СЪБРАНИЕ НА ДРУЖЕСТВО „ОДРИНСКА ЕПОПЕЯ” – СТАРА ЗАГОРА

На 25 ноември т.г. в Стара Загора се състоя общо събрание на тракийското дружество „Одринска епопея“ при следния дневен ред: 1. Приемане на нов устав на дружеството 2. Отчет за финансовата дейност през 2017 г. и приемане на бюджет за 2018 г.

Гости на събранието бяха Красимир Премянов – председател на СТДБ, Михаил Вълков – заместник-председател на Централното ръководство и председател на тракийското дружество в Ямбол, Краснодар Беломорски – заместник-председател на Централното ръковод-

ство, Чавдар Георгиев – член на ВК на СТДБ, Десислава Костова – член на ВК на СТДБ и съпредседател на ТМСБ, д-р Ваня Иванова – редактор на сайта на СТДБ.

Събранието бе открито от Цанко Атанасов – председател на тракийското дружество „Одринска епопея“

– Стара Загора. Той запозна участниците в общото събрание с писмо на член на УС на ТД „Одринска епопея“, в което се изразява несъгласие с провеждането на събранието. Участниците приеха писмото за сведение и решиха, че на основание на действащия Устав и ЗЮЛНЦ общото събрание е редовно и трябва да продължи своята работа. След избора на протоколисти, събранието продължи работа по обявения дневен ред.

По т. 1. Кирилка Иванова, водеща заседанието, и адвокат Иван Спиридонов започнаха четенето на проектоустава, който успоредно с това се прожектираше на видеоестена. След направени допълнения и корекции от участници в събранието, уставът бе гласуван с мнозинство.

По т. 2 счетоводителката на тракийското дружество „Одринска епопея“ Стара Загора направи финансов отчет и запозна членовете на общото събрание с бюджета за 2018 г. Финансовите документи бяха приети с пълно мнозинство.

В края на заседанието бе дадена думата на председателя на СТДБ Красимир Премянов, който отговори на актуални въпроси, призова тракийци към единство за отстояване на тракийската кауза и набеляза акцентите в работа на Съюза.

В СВИЛЕНГРАД – ПАМЕТНИК НА ГЕН. НИКОЛА ИВАНОВ

Един от най-новите паметници в България и единственият в страната на ген. Никола Иванов бе открит в Свиленград по повод 105-годишнината от освобождението на града. Ген. Никола Иванов е командир на Втора българска армия през Балканската война, която след боевете на днешния връх Шейновец и превземането на смятаната за непревземаема Одринска крепост освобождава Свиленград на 5 октомври 1912 г. Паметникът е висок 5 метра и е поставен върху 16-тонен мраморен блок, докаран за целта от Кавала. Монтиран е до Стария мост на река Марица, където е бил щабот на генерал Никола Иванов. Мемориалът бе изграден за по-малко от година. Негов автор е скулпторът Дишко Дишков. Използвани са тон и половина гилзи, дарени от Министерството на отбраната със съдействието на министър Красимир Каракачанов. 150 000 лв. е стойността на паметника, като 50 000 лв. са средствата от общинския бюджет, а останалите са събрани с дарителска кампания, организирана от фондация „Въздигане“. За целта в продажба бе пусната сребърна монета с релефния образ на ген. Никола Иванов на стойност 20 лв. Десетки свиленградчани, местни организации и фирми участват с дарения. Освобождението на Свиленград е не само исторически факт. То е символ на победата. „Защото на 5 октомври 1912 г. свободата слиза от връх Шейновец в Свиленград и продължава към Одрин, за да стигне до всички бойни полета на Балканската война. Българските войници печелят битка след битка, превземат крепости, благодарение на несломимия си дух. От свободен Свиленград българските войски и младата държава изпращат сигнал до целия свят. Сигнал, от който Великите сили разбират, че свободна България е вече непреодолима сила във всяко отношение“. Свиленград не е само първият освободен град по време на войната. Свиленград е лицето на България пред света. Това е градът-емблема, който налага първата представа за държавата ни пред хората от два континента.

НАЙ-СМЕЛИЯТ МОРЯК НА СТРАНАТА...

Преди 40 години капитан Георги Георгиев обиколи земята за 202 дни, най-бързата соло обиколка на планетата

На 20 декември т.г. се навършват 40 години от най-дългата морска обиколка около Земята с яхтата „Кор Кароли“ (от 20 декември 1976 до 20 декември 1977 г.), осъществена от самотния мореплавател и легендарен ветроходец кап. Георги Георгиев, роден в Кърджали. По този повод БНР Радио Варна с помощта на партньори подготви и представи през септември изложбата „От Хавана до Хавана за 202 дни“, посветена на едно от най-значимите за българското ветроходство постижения – околосветското самотно плаване на кап. Георги Георгиев с яхтата „Кор Кароли“. Експозицията

съдържа уникални архивни фотоси от подготовката и околосветската обиколка, аудиозаписи и предмети от това световно събитие, вписано в изданието за 1981-1882 г. на книгата на Гинес така: „Най-бърза соло обиколка на света с еднокорпусен съд по време: „Кор Кароли“ – 29 фута, 9 инча. ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ (България); Хавана, Куба – 20 декември 1976 г., Хавана, Куба – 20 декември 1977 г.; 201,9 дни (201 дни, 21 часа и 36 минути. Точно на 20 декември, юбилейната за околосветската обиколка дата, изложбата на БНР Радио Варна & Партньори Кърджали ще бъде представена в артгале-

рията на бул. „Тракия“ 3 от 19.00 ч., като по скайп ще се включат приятели и съмишленици на капитана от Варна и Лондон.

Същият ден във Варна за 38 път ще се проведе церемонията за връчване на годишната награда за ветроходство у нас – Златен глобус „Кор Кароли“, за която медиите от Кърджали този път ще са между първите информирани. Наградата е учредена в чест на голямото постижение на кап. Георги Георгиев и в негова памет, след ранната му смърт през 1980 г. Тя се връчва всяка година на 20 декември на осъществилия (или осъществилите) най-до-

бро българско ветроходно постижение през годината. До 1992 г. идеята е поддържана от яхт клуб „Кап. Георги Георгиев – Порт Варна“, а след това е създадена специална фондация „Кор Кароли“, като основните ѝ цели са: определяне на носителите, организиране на церемонията по връчване на наградата, стимулиране и пропагандиране на ветроходството в България.

Кърджали не е морски град, един град, който се намира между две малки „морета“ – язовирите „Кърджали“ и „Студен кладенец“ даде най-смелия моряк в страната ни.

ТУРЦИЯ ДАВА СТИПЕНДИИ НА БЪЛГАРИ ОТ ТУРСКИ ПРОИЗХОД

Турция ще дава стипендии на обучаващи се в чужбина български и гръцки граждани от турски произход. Това обяви турският вицепремиер Хакан Чавушоглу на събрание в Бурса на дружеството на джебелци. Чавушоглу допълни, че целта на закона е студентите да могат да учат в чужбина, без да е необходимо да идват до Турция и че той ще влезе в сила в близко бъдеще, след като бъде подписан от президента Реджеп Ердоган, предаде БНР.

По думите му необходимата работа е извършена и до брое дни в сила ще влезе нормативна уредба, даваща право на влезлите до 31 декември тази година в Турция български и гръцки граждани от турски произход да получат дългосрочни разрешителни за пребиваване.

Вицепремиерът е заявил, че борбите за основни и икономически права и свободи са успоредни. Самият Чавушоглу е роден в Западна Тракия в Гърция, където има мюсюлманско малцинство. В кабинета на южната ни съседка той отговаря за живеещите извън пределите на Турция турски общности и за връзките с изселническите организации.

Анализатори смятат, че това е проява на меката сила на Турция по отношение на турците от балканските страни.

ПО СТЬПКИТЕ НА НАШИТЕ ДЕДИ

Н. БЕЛЧЕВА

На 21 и 22 ноември т.г. ентусиазирани потомци на тракийските бежанци вървахме по стъпките на бежанците от Одринска Тракия „По обратния път на дедите ни“.

Беше топъл, приятен ноемврийски ден. Пресякохме българо-турската граница. В автобуса слушахме разказите на потомците на бежанците от Източна Тракия. Мислехме си за човешката мъка и трагедия, сполетяла толкова много наши сънародници. Да изоставят родните си къщи, ниви и гори, там, където са се трудили и живеели, там където са обичали и създавали семейства.

Приближихме град Бабаески. Там, най-сърдечно и с много любов, бяхме посрещнати от екскурзоводката, която е етническа туркиня, изселила се в Турция през 80 – те години на миналия век, оставила сърцето си в България – Фатма. Бяхме впечатлени от паметниците на Агатюрк (във всички възрасти), навсякъде по улици и училища и уважението, признателността и любовта, с която говорят за него.

От тук потеглихме за тракийския град Виза – столица на Одринско царство от 12 в. пр. н. е. до падането му под римска власт. Нямам думи да опиша вниманието и уважението, с което бяхме посрещнати от кмета на тракийския град и неговата екскурзоводка, затова че сме тракийци. В знак на уважение ни бяха подарени подаръци, които отразяваха символите на града, един от които е липовият цвят. Запознах ни със забележителностите на старинния тракийски град. Посетихме останалите местности от римско време – църквата, която днес е джамия, римската крепост, кулата, разкопките на единствения античен амфитеатър и др.

До тук се е простирила и границата на Велика България по времето на Симеон I.

Силно впечатление ни направи и единственият скален манастир Св. „Никола“. С много добре личащи за времето си старобългарски букви се четеше „Никола“ и годината 691. Минахме и през най-старото пристанище – старо рибарско селище – Къиъкъой, което се намира на брега на Черно море, където е и сегашната ни морска граница с Турция.

След настаняването ни в хотела в гр. Бабаески имаме другарска вечеря със заместник-кметовете и служителите на общината, които най-гостопривно ни посрещнаха. На другарската вечеря присъстваха и ръководството на община Любимец.

След хубаво прекараната вечер, на следващия ден посетихме и гр. Лозенград (Къркларели). На много от присъстващите потомци на тракийци, дедите им са живеели и трудили тук.

Вървейки по пътищата на Лозенград, аз сякаш виждах уморените и гладни бежанци, как вървят боси по прашния път, през балкани, баири, дерета и реки, оставяйки децата си по пътя с надеждата да се спасят и намерят убежище в Родината майка България.

В Лозенград бяхме много сърдечно посрещнати от местна екскурзоводка. Там видяхме огромна статуетка от бронз, изобразяваща бежанската вълна.

В Лозенград видяхме къщата на Кемал Агатюрк (аналогова има в Солун) и ще бъде открита през м. декември/; къщата в която е живял последния български цар; попската къща и къщата-музей на старите занаяти, с експозиция на осъдени фигури, пресъздаващи бита и традициите на тази страна.

Срещата с журналист от местната медия (етнически турчин) беше вълнуваща и от негова и наша страна, след като разбра мотива и целта на посещението. Запечатаните емоции в общия кадър ще останат в историята на този голям областен център.

А емоциите от това пътуване, наследниците на тракийците ще пазят дълго в сърцата си – спомена за родния дом, родното място и загиналите близки.

Щастливи сме и благодарни на ръководството на Община Любимец, в лицето на кмета инж. Анастас Анастасов и на народно читалище „Братолюбие – 1884“ в гр. Любимец в лицето на Евгения Стоянова, че ни дадоха възможност да посетим тези свети за нас, места.

Един от най-тачените тракийски войводи е големият българин Димитър Маджаров. Изключително големи са заслугите му не само за спасяването на прогонените от Западна Тракия през 1913 г. българи. В тази част на Тракия българи и турци се опитват да изградят сътрудничество и общ съюз против империалистическите амбиции и действия на Гърция, когато след Първата световна война тя се настанява там, поощрявана и подкрепяна от Западноевропейските сили. Димитър Маджаров е роден в село Мерхамли (днес Пеплос, Гърция), Софлийско, на 15 декември 1882 г. Маджаров влиза във ВМОРО, където основно се занимава с набиране на оръжие. По време на Илинденско-Преображенското въстание става четник в Малкотърновско и Лозенградско. През 1907 година вече е част от агитационната чета на Стамат Икономов в Малкотърновско. След Хюриета в 1908 г. Маджаров е един от последователите на Яне Сандански. Основава в Мерхамли клуб на Народната федеративна партия (българска секция). При избухването на Балканската война в 1912 г. отива доброволец в Македоно-одринското опълчение и служи във 2-ра рота на Лозенградската партизанска дружина на Михаил Герджиков.

Войводата Димитър Маджаров, един от спасителите на българите от Одринска Тракия, застанал начело на спонтанното съпротивително движение срещу турските зверства през 1913 г. Димитър Маджаров осъзнава потребността от организирана съпротива срещу турските насилници и от 14-годишна възраст е вече сред участниците в тази съ-

СПАСИТЕЛ НА ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ

135 години от рождението на войводата Димитър Маджаров

протива. Като младеж заминава за Добруджа и Варна за връзка на Тракия с този район. Работи по вършачките, а след това и на корабите като се свързва с прогресивни руски мислители. Препраща оръжие не само за Тракия, а и за Македония.

неговата чета. Защитата на беззащитното население се превръща в защита на българщината изобщо. За това е и в редиците на националните герои на България. Заедно с войводата на другата легендарна чета Руси Славов показват безпримерна

си на „Гьос тепе“, но не да се крие, а да я мобилизира, нарича я „спасителна чета“ и променя тактиката, сливайки се от тук нататък с беззащитните хора. Населението започва масово да напуска селата си. Издевателствата на турците са безмилостни.

Въпросът в същността си е политически и целта е пълното обезбългаряване на Тракия. Маджаров осъзнава това и започва да организира в селата т.нар. „селски милиции“ за защита на населението. По това време четата на Руси Славов е в района на селата Манастир и Съчанли, а Димитър Маджаров успява да задържи Фере. Високата степен на организираност води до решението за бърза среща на двамата войводи на 4 август. Чувстват, че положението става неудържимо и войводите изпращат пратеници до консулите. Така се осъществяват срещите с австро-унгарския и австрийския консули. Те предлагат населението да се стече в Дедеагач. И на 16 септември то е вече там. Двете чети обикалят селата и подготвят хората за съпротива. Димитър Маджаров става инициатор да се сформира българска делегация за консулите, да ги предупреди, че турците се насочват към Дедеагач. Но консулите

не са в състояние да ги спрат. По тяхно предложение делегацията се обръща към гръцкия владика, който обаче е изпълнен с омраза към българите, и заедно с гръцките военни предава града на турците. Българите в дълга и мрачна колона са подкарани към река Марица при Фере. Маджаров е в село Окуф, но тръгва веднага. Тръгва и четата на Руси Славов. Колоната се води от 600 турци. Двете чети имат обща численост 140 души и въпреки това освобождават българите и ги организират за път към България. Руси Славов с четата си води, а Димитър Маджаров охранява бежанците отзад. Трагедията става страшна когато стигат до село Ятаджик (днешно Ма-

■ Паметник в Маджарово

джарово) на десния бряг на Арда. Заседналият в засада враг започва да избива поголовно. Четите спасяват, колкото могат, хората, които се втурват в студените води на Арда, погиват убити и удавени. Маджаров подава от ръка на ръка дечица. Героичният подвиг на четите остава паметен за останалите живи бежанци. Тази памет ще я има завинаги.

След края на Първата световна война Георги Калоянов, Димитър Маджаров и Петър Чапкьнов сформират първата чета на ВТРО за действие в Западна Тракия и Родопския край. Член е на Управителното тяло на ВТРО и сред делегатите, избран от тракийската организация, в състава на българската делегация на Парижката мирна конференция, довела до сключването на Парижкия мирен договор от 1947 година.

В центъра на Кърджали има достолепен паметник на защитника на тракийските българи. Димитър Маджаров след събитията, станали пример за родолюбие и вяност към майка България, заживява постоянно в Кърджали. Маджаров умира на 25 ноември 1949 г. в Кърджали. В знак на признателност за отгледения живот в закрила на българите от Одринска Тракия днес град Маджарово носи неговото име. (ivoso и др.)

В центъра на Кърджали има достолепен паметник на защитника на тракийските българи. Димитър Маджаров след събитията, станали пример за родолюбие и вяност към майка България, заживява постоянно в Кърджали. Маджаров умира на 25 ноември 1949 г. в Кърджали. В знак на признателност за отгледения живот в закрила на българите от Одринска Тракия днес град Маджарово носи неговото име. (ivoso и др.)

В центъра на Кърджали има достолепен паметник на защитника на тракийските българи. Димитър Маджаров след събитията, станали пример за родолюбие и вяност към майка България, заживява постоянно в Кърджали. Маджаров умира на 25 ноември 1949 г. в Кърджали. В знак на признателност за отгледения живот в закрила на българите от Одринска Тракия днес град Маджарово носи неговото име. (ivoso и др.)

■ Войводата Димитър Маджаров пред останките на двама другари, загинали при Фере

Във Варна живее в къщата на Капитан Петко войвода. Познавайки опита на мнозина тракийски и македонски войводи, успява да съчетае в себе си възможностите за издигане на ново равнище четническата борба. Четата се превръща в организирана военизирана единица за съпротива и бойни действия. До днес никой не е омаловажил ролята и ефикасността на бойната мобилност на

храброст и са връх в четническата борба в българската история.

Когато на 28 юни 1913 г. в Дедеагач научава за настъплението на турските сили срещу българските села, Маджаров иска съдействие от комендантството в града. Получава само 15 броя кримки. Решава, че е най-добре турците да бъдат спрени до Марица. Събира опълчението, доколкото го е имало, и сам поема защитата на подстъпите към реката с малката чета. Българските военни части през това време недалновидно се изтеглят от Тракия. В сравнение с Руси Славов, Димитър Маджаров е по-спокоен и по-бавно взема решения. Точно за това двамата войводи се допълват в общите си действия, като особено това проличава в битката им за освобождаването на бежанците при град Фере. Чувството му за саможертва проличава и в думите му: „Вървете вие! Аз ще остана и каквото е съдбата на българите тук, такава ще и моята!“

Когато на 11 юли турски сили, войска и башибозук се появят на левия бряг на река Марица, Маджаров изтегля четата

■ Проф. Любомир Милетич и войводата Димитър Маджаров пред останките на Вълко Сарджев от Съчанли, убит в Армаганската долина през 1913 г.

■ Паметник в Кърджали

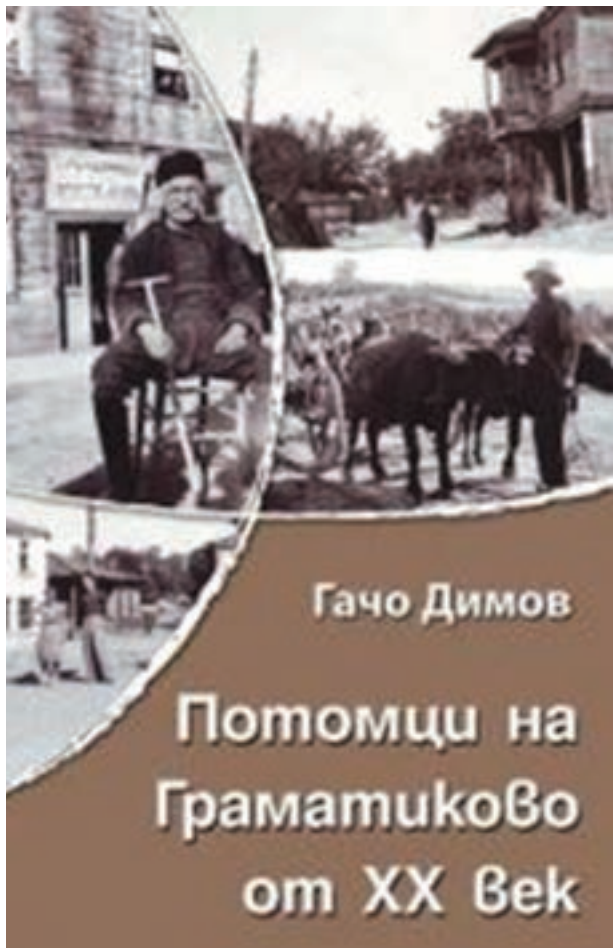
КАКВИ ЧАДА Е РАЖДАЛО И РАЖДА ГРАМАТИКОВО...

Удивително е, че книгата „Потомци на Граматиково от XX век“ е сътворена от човек на 90 години Гачо Димов, пред чиято памет и честен живот, надхвърлил един век, трябва да сведим глава, да отдадем почит към благородните му дела, едно от които е тази почти монументална книга. „Чудя се на смелостта ти в напредналата ти вече възраст да се заемеш са написването на тази книга“ – му писал негов приятел съселанин. Но книжовният подвиг на Гачо (Георги) става факт. Най-напред написва очерк за проф. д-р Димитър Гр. Арнаудов, известен медицински специалист, родом от Граматиково, и тъй като лекарят не е единственият значим потомък на Граматиково, авторът пристъпва към правенето на по-обща книга за изявиите се и в други области. Ген. Тодор Бояджиев в предговора на книгата пише: „Книгата на чичо Гачо далеч надхвърля местното си и регионално значение. С биографиите на всичките тези хора,

пръкнали се в едно китно и „чуено“ селце на хълмовете и в сърцето на Странджа, той дава богата мозайка за повече от век от все още ненаписаната човешка история не само за Странджа, а за Отечеството ни.“ Авторът посвещава книгата си на майките, родили и откърмили потомците на Граматиково, които го представят достойно пред сегашните, а ще го представят и пред бъдещите поколения. От посвещението става ясно кому е потребна такава книжнина.

Като преамбюл на книгата, издадена от „Либра Скорп“ – Бургас, авторът е включил кратък очерк за развитието на Граматиково през изтеглия вече двадесети век. В него е показано участието на граматичани в Илинденско-Преображенското въстание, както и в стопански, посвещение и културния живот в село-

На 90 години Гачо Димов написва книга за личностите в странджанското село

то. Но главното в книгата са очерците-портрети (64 за „Потомците“ и 8

за „Колоритни личности“). Не един и двама се те от рода Бояджие-

ви, сред които са Тодор Костов Бояджиев – учител-общественик, Илия Т. Бояджиев – изтъкнат кооперативен деятел и общественик (за него има написани две книги), Коста Тодоров Бояджиев – инженер, заслужил лесо-съвет (издадена бе неговата книга „Спомени“), синът му о.з. генерал-майор Тодор Бояджиев, проф. д-р Тодор Георгиев Бояджиев – почвовед, д-р Златка Бояджиева-Костова, професор, специалност „зоотехника“ и др. Сред „потомците“ ще се срещнете със седем професори, трима народни представители, двама генерали, четирима журналисти, лекари, педагози, дипломати, лесовъди, а така също кметове и общественици с най-голям принос за развитието на селото. Граматиково е дало и трима интербригадисти. Интерес предизвиква и родът Махони, основателят Никола е

кръгъл сирак, израснал от кърмаче в сиропиталището на Пийърс О Махони и получил фамилното име Махони. В книгата има очерци и за известни граматичани като Дико Фучеджиев, голям български писател, Начо Папазов, общественик и държавен деец, Маргарита Арнаудова, директор и художествен ръководител на балет „Арабеск“, Манол Михайлов, народен певец, Иван Грудов, съдия в Торонто (Канада), Петко Тодоров, председател на Комитета по туризъм и др. Та се вижда какви е деца раждало село Граматиково, кацнало на най-високите заоблени хълмове на Странджа. На изток, юг и запад от него се разкрива живописната панорама на Странджа баир гората.

Ген. Тодор Бояджиев, който е редактор на книгата и инициатор за издаването ѝ, (тя е излизала преди това като Самиздат през 2003 г.) прави интересни добавки към някои от биографичните очерци, включени в ръкописа на „чичо Гачо“, което обогатява книгата.

Из историята на селото

В очерка за селото Гачо Димов се спира накратко на някои важни събития, преживени от жителите на Граматиково:

„Първото от тях е масовото преселване на граматичани в края на XVIII и началото на XIX век в Русия. Впрочем преселването по това време било обхванало и други райони на страната. То започнало, когато негодите от турското робство започнали да се чувстват все по-остро. За това време К. Иричек пише: „И днес още живее навсякъде из България в народните песни и приказки споменът за ужасното „кърджалийско време“. В продължение на дванадесет години вилняха кърджалийските грабежи и насилия, против които не са могли да сторят нищо нито слабото правителство на Сюлейман III, нито беззащитния народ“.

И тъкмо по това време стават най-големите преселения на българите към Южна Русия, особено към изоставените от татарите земи. За да бъдат

привлечени заселници в тези запустяващи райони, руската императрица Екатерина II подписала през 1763 г. манифест, с които се давали изключителни привилегии на евентуалните заселници: предоставяне на земи, освобождаване от данъци за много години, отпускане на заеми за построяване на жилища, помощи за изхранване до първата реколта и др.

За заселването на българи в Бесрабия и в Одеска област във в. „Роден край“ от 26 август 2000 г. (издаван в Одеса) четем: „В 1774 г., по време на Руско-турската война, армията на генерал Румянцев форсирала Дунав и минала на българска територия. Разбитата турска армия била напълно доморализирана. Загубила управление, тя се разпаднала на отделни отряди, които по пътя за Турция се превърнали в банди мародери, които грабели населението, опожарявали и изнасилвали жени. Особен бил размахът на злодеянията в югоизточната част на България. Този бандитизъм влязъл в

историята като „кърджалийски перюд“. През това време били опожарени много села, жителите на които бягали на север към Варна, откъдето с руски военни кораби били отвеждани към Крим за заселване на пустеещите земи, напуснати от татарите. Първото споменаване за българите като жители на с.Кишлав се отнася към 1800 г. Всички кишлавци били от Странджа и основно от с. Граматиково и Малко Търново.“

В изследванията „Българските колонии в Русия“ Н. С. Державин дава извънредно интересна и богата информация за живота на българите-заселници, за техните обичаи и бит, които напълно съвпадат с тези на Граматиково. Такова е тържественото празнуване на Св. Илия и на Божейме. Играли са на хора, хванати за пояса, имало гайдари, въртиколница. Именуvalи месеците, както някога нашите деди и родители са ги именуvalи:

големият – януари
малкият – февруари

марта – март
лъжитрев – април
костадинският – май
тодоровският – юни
елинскет – юли
ягуст – август
кръстоскет – септември
димитровскет – октомври
рахангеловскет – ноември
никулскет – декември

В ранното ми детство, когато става-ше дума за рождената ми дата, майка ми казваше „костадинскет“ вместо май.

И още много други обичаи от бита на Граматиково, както и наименования на предмети като например бькал, чутура и др. са пренесли и запазили заселниците в Крим. Правели „дядо“, „тиквеник“, „зелник“, все традиции от бита на Граматиково.

Друго голямо събитие в по-новата история на Граматиково е Илинденско-Преображенското въстание, в което са взели участие 59 граматичани в четата на Пеню Шиваров.“

ПРОЕКТЪТ „ОТ МОРЕ ДО МОРЕ“ ТРЪГВА...

Проектът за бърза жп връзка между Егейско море, Черно море и Дунава бе одобрен от Бойко Борисов и Алексис Ципрас. Този проект, наречен sea-to-sea (от море до море) ще свърже Солун – Александруполис със Свиленград. На българска територия трасето е Свиленград – Симеоновград – Нова Загора – Карнобат – Бургас., а от там Варна – Русе. Гръцкото трасе не е електрифицирано за разлика от българското. Стойността на проекта само от гръцка страна за бърза жп връзка между Егейско море, Черно море и Дунава ще е в рамките на 4 млрд. евро, заяви гръцкият министър на транспорта Христос Спиридзис пред медиите.

Според някои специалисти и политически анализатори това решение на

А каква ще бъде съдбата на коридор № 8?

практика обрича на смърт коридор №8. Ограничаването на новата жп връзка на Балканите само до транспорта е палиативно и не води до лечение на старите болки на полуострова ни. Кой има полза от този проект? Колкото и елементарно да звучи, това е само Гърция. Защо? Ами защото тази сложна геополитическа гръцка игра цели „заканането“ на цяла Северна Гърция – от Солун до Александруполис, за българските черноморски пристанища. Така от Солун – преминавайки през цяла Македония и Западна Тракия – товарите ще стигат до рогчето на българо-турско-гръцката граница, където се намира Свиленград. Досега

Атина бягаше от това. Но сега иска с един куршум да удари два заека: да развие собствената си територия покрай Егейско море от Солун до Александруполис, завъртайки на север до Свиленград и да го използват като международен коридор. И да привлекат за себе си, което не е лошо, инвестиции за северните си пристанища Кавала и Александруполис. Само че...

Само че защо пък София не настоява пътят да се резне? Как ли? Ами от Солун направо като се стигне до Комотини, през Комотини до Подкова, а след това е ясно. Разстоянието между тяхната най-северна ж.п. гара – Состис, и нашата най-южна – Подкова, е 42

км. Още преди 30-тина година е разработван такъв проект за свързване на двете жп мрежи – българската и гръцката – само с по 21 км нови железни пътища на територията на съответните страни (агенция БГНЕС разполага с едно такова предложение от 1988 г.).

Да, обаче къде остава Дедеагач, прощавайте, Александруполис? Ами забравен, на гръцко-турската граница. Сега, с новата „мултиmodalна“ връзка ще бъдат постигнати няколко неща. Първо, Александруполис става абонат за наливане на фондове и развитие на региона около него. Второ, Северна Гърция използва българските черноморски пристанища като хинтер-

ланд. И, трето, новият проект слага кръст на коридор №8, който теоретично трябва да свърже България през Македония и Албания с Адриатическо море и Бургас и Варна да си кореспондират директно с „тока на италианския ботуш“.

Ние какво правим? Обръщаме нещата с главата надолу – вместо София да е ръководител движение на коридор №8, тя се превръща в стрелочник, изпълняващ заповедите на гръцки началник гара. И идватите през Гърция стоки получават директен достъп: а/ до българските пристанища на Черно море; б/ до Дунава и оттам – нагоре. Т.е. вместо стоките да минават през целия Балкански полуостров – Албания, Македония, България, те минават през Гърция и малко през нас. Защото транспортният

коридор България – Македония – Албания е жизнено важен за нас от геополитическа гледна точка. Така стои и въпросът с Македония. С новата връзка и очеркването на коридор №8 София на практика се съгласява стоките от гръцките средиземноморски пристанища да вървят през Македония към Белград и оттам към Европа. Т.е. крехко Скопие отново попада в клещите на своите „приятели“ Атина и Белград. Заобикалят ни отвсякъде. Също така нека не забравяме, че не сме против жп връзката Александруполис – Свиленград. Следва да си зададем въпроса какво ще е бъдещето на коридор №8, при положение че трафикът от Средиземноморието бъде обран от новия проект. Ама помним ли, че определихме датата за „рязане на лентичката“ на коридор №8 за далечната 2027 г? А дотогава? Ще оставим „трансформиращата се в демокрация“ Сърбия и нашата „приятелска съседна“ Гърция да правят каквото си искат със Скопие? Коридор №8 би трябвало да е с едни гърди пред Александруполис – Свиленград.

Гърция обяви поръчка за пътя към бъдещия ГКПП Рудозем-Ксанти

Гръцката държавна агенция „Егнатия одос“ обяви на 21 ноември т.г. най-после обществената поръчка за изграждане на път от гръцкото село Димарио до българската граница при бъдещия ГКПП Рудозем – Ксанти. Обектът е с прогнозна стойност 49 658 280 евро с ДДС. Финансирането е от три източника според тръжната документация – Префектура Източна Македония и Тракия, Оперативна програма „Транспорт“, ЕТС „Гърция България“. За изграждане е обявена последната част от проекта – приблизително 8 км път с габарити 7,5 до 10,5 метра с проектна скорост 40 до 50 км в час поради високопланинския терен. Заради трите източника на финансиране обектът е разделен и на три части – първо е 1,49 км, след това – 3,16 км, и последни – 3,33 км до самата българо-гръцка граница. Проектът включва път от Димарио до границата с България, предвидени са по проект 11 моста с обща дължина приблизително 855 метра, два единични двупосочни тунела с обща дължина 273 метра. „Подобаването на оферти е до 11.01.2018 г. Надяваме се на своевременно подписване на договор и изпълнение на строителството според планираните срокове! И на българска, и на гръцка територия, разбира се! Гърция даде 480 хил. евро за изграждането на граничния пункт Рудозем – Ксанти. С тази стъпка се приближаваме до осъществяването на дългогодишната ни мечта за отваряне на границата и реализация на проекта за ГКПП РУДОЗЕМ-КСАНТИ! Благодаря на нашите гръцки партньори от Егнатия Одос, на префекта на Източна Македония и Тракия Христос Метиос, на представителите на Технически секретариат на програмата Гърция-България 2014-2020, на управляващите органи и министерства от българска и гръцка страна, на екипа на Агенция „Пътна инфраструктура“, с които заедно изпълняваме този важен за страната и региона проект! Благодаря на всички, работили през годините по този въпрос! – написа областният управител на Смолян Недялко Славов във Фейсбук-профила си. Възложителите от Гърция се надяват до края на месец март да имат избран изпълнител, а срокът за изпълнение на поръчката е съкратена – от 3 на 2 години. Пътят от българска страна до границата е направен. Остава да се изгради отсечка от 800 метра, за да се пресекат подходите при ГКПП.

Акад. Георги Марков: Църквата ни да прояви характер

Решението на Българската патриаршия относно исканията на Македонската православна църква, които бяха взети на заседание на Светия Синод на 27 ноември 2017 г., поставят началото на един процес. Преди 104 години сръбските и гръцките окупатори унищожиха епархиите на Българската Екзархия в Македония. Сърбите окупираха Вардарска Македония по време на Първата Балканска война (1912–1913 г.) и я обявиха за Южна Сърбия с „прав“ („истински“) сърби. Гърците окупираха Беломорска Македония и обявиха българите за „българогласни елини“. След това те изгониха българските митрополити, свещеници и учители. Затвориха българските църкви, училища и читалища и ги превърнаха съответно в сръбски и гръцки. След една трагедия на Българската църква в Македония има надежда за завръщане, но този процес ще бъде много труден, защото ще бъде свързан със съпротива преди всичко на Сръбската православна църква, но зад нея стои Московската патриаршия, и по всяка вероятност и на Вселенската патриаршия заради превърнатите в гръцки български църкви в Беломорска Македония.

От Сърбия и Москва ще има съпротива срещу решението ѝ за МПЦ

Крайно време е Българската православна църква да прояви самостоятелност и характер, особено нейните предводители начело с патриарх Неофит, защото съпротива ще има, но правото е на наша страна. Има една историческа справедливост, която е потъпкана.

Чел съм спомените на българските митрополити, които са били изгонени по най-долния начин от Македония – връзвани и буквално изхвърляни от Македония в свободна България. Те са преживели истинска трагедия, защото са загубили не само епархиите, но и своето паство. Българите са били накарани насила да се отрекат от Екзархията. Те са били принуждавани да правят подписки до сръбския крал Петър и гръцкия Константинос, че не са българи, че не са екзархисти. Гърците са убивали, както е в случая с град Воден, днес Едеса, в Южна Македония, поради това, че българите на Великден 1913 г. са се поздравявали с Христос Воскресе. Сякаш са убивали хора от някаква чужда вяра, а не християни. Времето е било много жестоко.

Днес имаме историческия и морален дълг да поемем протегнатата ръка от Македония. Нашите архиепископи да не се оглеждат към други столици. Православието си има своите закони и своите канони, но има една историческа

справедливост, която трябва да бъде възстановена.

В моята книга „Българското крушение 1913“ (неотдавна издание – бел. ред.) и по-точно в глава пета „Българин да не остане“ описвам дейността на Костурския владика Германос Каравангелис (1903–1907 г.). Той е плащал на андартите по 3 турски лири за отрязана глава било то на български комита, било то на първенец или учител. А за главата на Лазар Поптрайков дава 50 жълтици и си я поставя в кабинета. На Каравангелис принадлежат думите „българин да не остане“. Историята на прочистването на българския народностен елемент е най-тежката, която съм писал. Жестоко са се отнасяли православни с православни. Нещо нечувано и никой не протестира. Къде е била тогава Руската православна църква? Тогава те са били Третият Рим. Дори руският император Николай Втори (1894–1917 г.) е бил против нашето национално обединение и е подкрепял сърби и косвено гърци. Той не се е обявил против това изстребление на българите православни и православната Руска църква е застанала на страната на Сръбската и Гръцката. РПЦ има грях и знам, че ще окаже съпротива, но трябва да им напомним за страшното лято на 1913 г. (БГНЕС)

В СРЕДЕЦ ПАЗЯТ ТРАДИЦИИТЕ

РАДКА СТОЯНОВА

Празникът Въведение Богородично и Денят на християнското семейство бе отбелязан в тракийското дружество „Лазо Лазов“ – град Средец на приятно и вълнуващо тържество. То бе водено от Янка Дойнова – председател на женския клуб, която със своето въведение запозна присъстващите с историята на празника на българската православна църква – Въведение Богородично. Последва разказ за деня на християнското семейство, празнуван единствено в

България. Припомниха се традиции и поверия, свързани с този ден, напомнящи за духовните задължения на родителите към децата, защото семейството и дома са най-доброто училище, където се възпитават християнските добродетели.

Настроение и удоволствие създадоха декларацията на народната песен „два са бора ред по редом расли“ от Иванка Бакалова, изпълнението на женска формация „Странджански букет“ към дружеството и поздравлението на Мария Хамбарлиева.

Вълнение предизвика представлението на няколко семейства, между които на особена почит бяха тези, които са преживели най-дълъг семеен живот: сем. Вършеви – 64 година, сем. Шопови – 61 година, сем. Маринови – 58 години. Те отговориха на въпроса кое е съхранило това дълголетие и получиха красиво избродирани картички. Последва почерпка и традиционното българско хоро. Така тракийско дружество „Лазо Лазов“ отново доказа, че пази традициите и ги предава на поколенията.

ТОДОР КОРУЕВ НА 75 ГОДИНИ

Писателят, публицистът Тодор Коруев, главен редактор на вестник „Тракия“ навърши 75 години. На тържество в столицата той бе поздравен от председателя на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов, който му поднесе поздравителен адрес. В адреса се казва: „Виден журналист, ярък публицист и писател, човек на честта и личност с изявен характер и натюрел, Вашето творчество десетилетия наред се превърна в синоним на талант, голямо сърце и обич към България. Затова и Вашите читатели, които със затаен дъх посрещат магията на словото, с което ги дарявате, мислено Ви отправят своите бурни аплодисменти и съпричастие. Приемете нашето уважение за достойно извървения житейски и творчески път и за постигнатите високи резултати в най-благородното и значимо Ваше призвание - да утвърждавате изкуството като стожер на родолюбието и на духа български, да пробуждате светли чувства и градите ценностите, с които са отраснали поколения българи.“ Юбиларят получи и плакети от СДБ и ТНИ. Той бе поздравен и от председателя на СБП Боян Ангелов, който му връчи поздравителен адрес и плакет, от много приятели и колеги.

С решение на Централното ръководство на СДБ Тодор Коруев бе удостоен със златен медал „Капитан Петко войвода“ с лента, който му бе връчен от председателя Красимир Премянов.

НОВ ПАРАКЛИС В АСЕНОВГРАД

Пловдивският митрополит Николай освети новия параклис „Въведение Богородично“ в Асеновград. Той е съграден със средства на дарители в памет на бежанците от Беломорска Тракия и Вардарска Македония.

На официалното освещаване на новооткрития параклис присъстваха стотици потомци на тракийските и македонските бежанци, чиито фамилии са изписани на специално място отстрани на входа на храма.

ПАМЕТНИК НА ПЕСЕНТА „ИЗЛЕЛ Е ДЕЛЮ ХАЙДУТИН“

Паметник „Златоград и Космоса“ бе открит в родопския град по случай 240 години от рождението на Делю хайдутин и 40 години от изпращането на легендарната песен на Валя Балканска „Излеп е Делю хайдутин“ в Космоса. Новият монумент в центъра на Златоград е първият у нас паметник на песен, според общинското ръководство. Скулптор на паметника е Ангел Кравланов. Открит бе от народната певица Валя Балканска и кметът на Златоград Мирослав Янчев.

Тържеството бе част от програмата на общината, с която се отбелязва 105 години от Освобождението на Златоградския край от османско робство и осветяването тук на първото българско знаме. На тържествено заседание на Общинския съвет в Златоград проф. Николай Овчаров бе удостоен със званието „Почетен гражданин“.

В тържествена заря-проверка участие взеха 101 Алпийски полк и представителният оркестър на Военновъздушните сили – Пловдив.

ОЩЕ СЕДЕМ ГНЕЗДА ЗА ЧЕРНИ ЛЕШОЯДИ ОТ ГЪРЦИЯ В ИЗТОЧНИТЕ РОДОПИ

От тази есен още седем гнезда ще примамват черни лешояди в Източните Родопи, като общият брой на гнездата в района вече са десет. През 2016 г. бяха изградени първите три гнезда за изчезнали преди десетилетия в България вид, а следващите три години се очаква гнездата да са минимум 20. Идеята на изкуствените гнезда е да привлекат птици от националния

парк Дада в съседна Гърция, които да се установят в Източните Родопи и постепенно да се възстанови популацията. В Гърция се намира единствената оцеляла популация на черни лешояди на Балканите, а концентрирането на птиците в един район повишава риска от изчезване.

Гнездата на черните лешояди са впечатляващи като размер. За основата

им се използва платформа с диаметър 1,50 м, а дебелината може да достигне до 0,5 м. Изграждат се от естествени материали, малки клонки от дървета, слага се зелен мъх, за да е зелено и по-атрактивно. Гнездата се „аранжират“ по подобие на тези в Дада, където редките птици гнездят на борове. От следващата година ще има и още „подобрения“, част от кло-

ните в гнездата ще се боядисват с бяла боя, което ще наподобяват екскременти и ще придава на гнездото по естествен вид.

Гнездата са направени на места, където редовно преминават лешояди от Гърция в търсене на храна в Източните Родопи. Всяка година се прави проверка на гнездата и се ремонтират при нужда паралелно със строежа на новите.

Поставянето на гнездата се осъществява в рамките на петгодишен LIFE + проект „Опазване на черния и белоглавия лешояд в Родопите“, разработен от Rewilding Europe, в партньорство с Фондация По-диви Родопи, Българското дружество за защита на птиците, WWF Гърция, Фондация за опазване на лешоядите и Гръцкото орнитологично дружество. Проектът цели да възстанови и разшири популациите на белоглавия лешояд и да се върне черния лешояд в тази част на Балканите. НЖ

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А

Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, Георги ДИМИТРОВ -зам. гл. редактор, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC:STSABGSG
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Валентина АНГЕЛОВА (Бургас) – 0879 545 115; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) – 044/62 48 53; Анета Георгиева (Хасково) - 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

„Мистерията...“ е жива

Как Бояна Бункова събра
„Мистерията на българските гласове“ с Лиса Джерард
Прочутият народен хор издава нов албум

След концерти у нас и в няколко страни на Европа, в началото на 2018 г. „Мистерията на българските гласове“ ще издаде нов албум. Основан преди 65 години, световно-известният хор никога не е преустановявал срещите си с публиката по света. Създаден е по идея на Георги Бояджиев, главен редактор на „Народна музика“ в БНР. През 1975 г. излиза първият диск със записи на състава. Диригент е Дора Христова, продуцент – Марсел Селие. Албумът „Мистерията на българските гласове“ поставя началото на изключително успешна поредица със същото заглавие. Това е и името, което женският народен хор приема през 1997 г. Според Бояна Бункова, изпълнителен продуцент на новия албум, предстои да чуем хора в съвсем нова светлина. Бояна е учила право в Софийския университет „Свети Климент Охридски“, а след това – в Лондон и САЩ. Избира да специализира в областта на авторското право. Почти десет години живее в Калифорния, където работи като адвокат. Паралелно с това основава и ръководи българския офис на независима продуцентска компания. Бояна е дъщеря на писателя Иван Бунков, главен редактор на в. „Нов живот“ – Кърджали, радетел на тракийската кауза, родом от с. Хухла, Ивайловградско.

Родена е в Кърджали, където учи цигулка и свири в детски струнен оркестър, а изпълненията на „Мистерията на българските гласове“ винаги са привличали вниманието ѝ. Всички са чували за този хор – казва тя. Но много мои

приятели – и българи, и чужденци, често ме питаха защо не могат да намерят наши записи, да ги чуят на концерт. Така постепенно в мен се роди идеята за албума, но истинската работа започна през 2015 г. Солистка в новата продукция е Лиса Джерард – австралийска певица, композитор на филмова музика. Изгряла като част от групата Dead Can Dance, през 2000 г. (заедно с Ханс Цимер) тя печели „Златен глобус“ за музиката към филма „Гладиатор“. В албума на прочутия народен хор участват и българинът SkilleR – световен шампион по бийтбокс, както и немският перкусионист Дейвид Кукерман, който от дълги години работи с Лиса Джерард.

Предложих на Петър Дундаков да напише произведения за хора – продължава разказа си Бояна. – Той е млад композитор, но има опит в класическата хорова и оркестрова, а в миналото – и в поп музиката.

За мен това беше подходящият човек, който да промени малко посоката, да направи звученето на известния състав по-достъпно за младото поколение. В Щатите има меломани, които са с прекрасни впечатления от „Мистерията...“, помнят техните концерти там. Случвало ми се е да попадам на хора, които добре ги познават. Преди време отидох в куриерски офис, за да изпратя нещо до България. Момчето, което работеше там, беше на около 20 години. Когато разбра, че съм от България, каза, че е влюбен в песните на „Мистерията...“

Беше много приятно да

го чуя. Разбира се, има голям потенциал за разширяване на аудиторията в САЩ, а и в страните от Европа. Това е нашата цел, опитваме се да я постигнем с новия проект. Той включва и чужди автори. Освен солистка, Лиса Джерард е съавтор в няколко песни. Поканихме и ирландския композитор Джулс Максвел. Някои от произведенията са изцяло авторски, други са базирани на фолклорни образци.

Използвани са също танцови мелодии, но с добавен текст. Хорът пее в съпровод на различни инструменти, което също е новост и много променя обичайното звучене, получили се по-скоро World Music.

В София, в зала „България“, и в Пловдив имаше два много големи концерта заедно с Лиса Джерард, на които представихме новия репертоар. Последваха изяви в два белгийски града, в Холандия,

Италия. Догодина, след издаването на албума, ще направим голямо турне в Европа.

Инструменталният съпровод е поверен на известни изпълнители – Петър Миланов (китара), Христина Белева (гъдулка), Костадин Генчев (кавал) и Димитър Карамфилов (контрабас).

Музикален продуцент на проекта е композиторът Петър Дундаков. През декември ще бъде разпространен пър-

вият сингъл, озаглавен Pora Sotunda, както и видеоклип към него.

Трудно е да кажем какво означава Pora Sotunda, тъй като словосъчетанието е на език, измислен от Лиса Джерард.

Но звученето определено напомня tribal music. Какъв е характерът на останалите песни от колекцията ще научим през март 2018 година, когато излиза новият албум.

